

Назва навчальної дисципліни	МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НУШ
Галузь знань	<i>01 Освіта / Педагогіка</i>
Спеціальність	<i>014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)</i>
Кількість кредитів	4
Шифр навчальної дисципліни	ВК
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Бондаренко Тетяна Євгеніївна</i>
Науковий ступінь	<i>кандидат педагогічних наук</i>
Вчене звання	
Посада викладача	<i>Викладач кафедри біології, екології та методик їх навчання</i>
Контактний телефон викладача	0985760429
Профайл викладача	http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/me/stryktyra/kaf_biologia/bondarenko.pdf
Е-mail викладача	gmail.com
Розклад консультацій	<i>Очні консультації</i>
Час проведення	<i>14.40 – 17.00</i>
Місце проведення	<i>45 ауд., платформа Zoom</i>

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Методика формування ключових компетентностей НУШ» є варіативною дисципліною циклу професійної підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: компетентісний підхід у навчанні у закладах загальної середньої освіти.

Освітній компонент «Методика формування ключових компетентностей НУШ» дає змогу забезпечити у здобувачів вищої освіти формування умінь, пов'язаних із підготовкою компетентної особистості, здатної знаходити правильні рішення у конкретних ситуаціях під час діяльності учителя у закладах загальної середньої освіти у напрямку реалізації компетентісного навчання школярів.

.Навчальний контент

Змістові модулі та теми лекцій	
I. Компетентісно-орієнтоване навчання біології та основ здоров'я	
Тема 1. Компетентісний підхід – одна з провідних тенденцій НУШ	
Тема 2. Компетентісно-орієнтоване навчання біології: теоретичні основи	
Тема 3. Формування компетентностей у природничих науках і технологіях	
Тема 4. Формування компетентності «екологічна грамотність і здорове життя»	
Тема 5. Навчально-виховні технології формування здоров'язберігаючої компетентності	
Змістовий модуль II. Формування загальнонавчальних компетентностей НУШ	
Тема 6. Формування компетентності учитися упродовж життя	
Тема 7. Формування інформаційно-цифрової компетентності	
Тема 8. Математична компетентність	
Тема 9. Формування компетентності «ініціативність і підприємливість»	
Лекція 10. Формування соціальної та громадянської компетентності	
Тема 11. Формування компетентності «обізнаність і самовираження у сфері культури»	
Тема 12. Комунікативна компетентність	
Теми практичних робіт	
1.	Компетентісний підхід – одна з провідних тенденцій НУШ
2.	Компетентісно-орієнтоване навчання біології: теоретичні основи

3.	Формування компетентностей у природничих науках і технологіях
4.	Формування компетентності «екологічна грамотність і здорове життя»
5.	Навчально-виховні технології формування здоров'язберігаючої компетентності
6.	Використання інтерактивних технологій з метою формування здоров'язберігаючої компетентності
7.	Формування компетентності учитися упродовж життя
8.	Формування інформаційно-цифрової компетентності
9.	Математична компетентність
10.	Формування компетентності «ініціативність і підприємливість»
11.	Формування соціальної та громадянської компетентності
12.	Формування компетентності «обізнаність і самовираження у сфері культури»
13.	Комунікативна компетентність

Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1													Модуль 2 ІНДЗ	Модуль 3 Підсумковий тест	Сума балів
65															
25					40										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	15	20	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Вивчення навчальної дисципліни «Методика формування ключових компетентностей НУШ» дасть змогу здобувачу вищої освіти здобути та підсилити такі компетентності та результати навчання

Інтегральної:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі освіти, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується комплексністю і невизначеністю умов та вимог

Загальних:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК2. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні, діяти на основі етичних правил та академічної доброчесності.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахових компетентностей:

ФК1. Здатність усвідомлювати соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів професійної етики вчителя біології та основ здоров'я.

ФК2. Здатність проектувати і провадити освітній процес із врахуванням сучасного розвитку суспільства та особистісної характеристики учня.

ФК3. Здатність оперувати категоріально-поняттєвим апаратом сучасної психології та педагогіки.

ФК4. Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, особистісного та професійного самовдосконалення, навчання і саморозвитку.

ФК5. Здатність проявляти креативність у розробці навчально-методичних матеріалів та здійсненні педагогічних досліджень.

ФК9. Здатність використовувати сучасні методи біологічних досліджень, інтерпретувати та використовувати їх результати в освітньому процесі.

ФК10. Здатність демонструвати знання загальнометодологічного характеру, методики навчання біології та основ здоров'я у закладах загальної середньої освіти.

ФК11. Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнення й освітні потреби учнів.

ФК12. Здатність формувати компетентнісний потенціал навчальних предметів «Біологія» та «Основи здоров'я».

ФК13. Здатність керуватися у професійно-педагогічній діяльності міжнародними та вітчизняними нормативно-правовими документами.

ФК14. Здатність трансформувати і впроваджувати прогресивний педагогічний досвід у власній професійній діяльності.

ФК15. Здатність ефективно комунікувати, формувати сприятливий соціально-психологічний клімат у спільноті педагогічного колективу і класу, формувати команду, мотивувати інших до досягнення поставлених цілей.

ФК16. Здатність формувати в учнів ціннісне ставлення до збереження здоров'я та навколишнього середовища як основи сталого розвитку.

Очікувані програмні результати навчання:

РН1. Осмислювати соціальну значущість педагогічної професії, підвищувати особистісний і професійний розвиток, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач.

РН2. Вміти використовувати різноманітні ресурси для пошуку потрібної інформації, критично аналізувати й опрацьовувати інформацію з метою використання її у сфері професійної діяльності із дотриманням принципів академічної доброчесності.

РН6. Знати загальну структуру педагогічної та освітньої діяльності; розуміти психологічні механізми та закономірності, які лежать в основі виховання особистості, характеризувати психологічні особливості педагогічного спілкування та функціонування педагогічного колективу.

РН7. Уміти встановлювати комунікативний контакт із учнями із врахуванням їх індивідуальних особливостей та збереження належного рівня психічного здоров'я усіх учасників освітнього процесу.

РН11. Знати біологічні механізми здоров'я людини та методологічні засади формування здорового способу життя та культури здоров'я особистості, застосовувати набуті вміння і навички у професійній діяльності з метою профілактики захворювань.

РН13. Уміти організовувати освітній процес, адаптуючи його до рівня підготовки учнів; застосовувати відповідні методи та технології навчання з урахуванням особистісних характеристик школярів.

РН14. Володіти методологією здійснення компетентнісного підходу в освітньому процесі, застосовуючи сучасні інноваційні методики навчання біології та основ здоров'я.

РН15. Вміти здійснювати об'єктивну діагностику навчальних досягнень, контроль й оцінювання результатів навчальної діяльності учнів.

РН16. Вміти організовувати та забезпечувати діяльність учнів на уроках та в позаурочний час із дотриманням правил і рекомендацій щодо здоров'язбереження.

РН17. Уміти використовувати основні нормативні документи в галузі освіти для здійснення професійної діяльності.

Пререквізити

Педагогіка, Основи корекційної педагогіки та інклюзивної освіти, Психологія, Методика навчання біології та основ здоров'я, Методика позакласної та позашкільної біологічної освіти.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання тем / модулів відбувається під час проведення консультацій керівника курсу.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контролю знань заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Літературні джерела

Базова

1. Навчання біології учнів основної школи / Матяш Н. Ю., Коршевнюк Т. В., Рибалко Л. М., Козленко О.Г. : методичний посібник /. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2019. : URL : [https://lib.iitta.gov.ua/718427/1/19-07%20\(1\).pdf](https://lib.iitta.gov.ua/718427/1/19-07%20(1).pdf) 208 с.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : К. І. С., 2004. 112 с.
3. Локшина О. І. Становлення компетентнісної ідеї в європейській освіті. Київ: Педагогічна думка, 2009. С. 21–30.
4. Педагогіка 2 частина (Методика формування ключових та предметних компетентностей в початковій школі) : навчально-методичний посібник / С. І. Якименко, Н. В. Іванець, А. А. Тимченко. Миколаїв : СПД Румянцева, 2017. 200 с. URL : <http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/>
5. Пометун О.І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : К.І.С., 2004. С. 66-72.
6. Савченко О. Я. Уміння вчитися як ключова компетентність загальної середньої освіти / О. Я. Савченко // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : К.І.С., 2004. С. 33-44.
7. Березівська Л.Д. Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті : монографія / Л. Д. Березівська. Київ К. : Богданова А.М., 2008.
8. PISA: природничо-наукова грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко, С. А. Новікова; перекл. К. Є. Шумова. Київ, 2018. 119 с. URL : https://www.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2018/04/Science_PISA_UKR.pdf

Допоміжна

1. Алексієнко С. Інноваційні технології навчання як засіб розвитку творчої активності учнів. Біологія. Шкільний світ. 2010. № 10. С. 2–5.
2. Білецька Н. Комп'ютерна підтримка формування основ наукового мислення в учнів під час вивчення біології. Рідна школа. 2008. № 7–8. С. 53–56.
3. Біологія. 6–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Біологія. Природознавство. Основи здоров'я : методичні рекомендації МОН України щодо організації навчального процесу у 2017/2018 навчальному році; оновлені на компетентнісній основі навчальні програми для 5–9 класів; методичні коментарі провідних науковців щодо впровадження ідей Нової української школи. Київ, 2017. С. 16–62.
4. Бондар С. Методи навчання: традиції та інновації. Біологія і хімія в школі. Київ, 2000. № 5. С. 184–189.
5. Відкриті та нестандартні уроки біології у 11 класі / упоряд. К. М. Задорожний. Харків, 2006. 224 с.
6. Гліженко р. Дидактична гра на уроці біології. Біологія і хімія в школі. 2002. № 5. С. 18–19.

7. Головцова М. Використання ІКТ на уроках біології. Директор школи. 2011. № 11. С. 13–15.
8. Головцова М. Використання ІКТ на уроках біології. Директор школи. Київ, 2011. № 11. С. 13–15.
9. Гуцкалюк Л., Вербицька З. Ігрові технології навчання на уроках біології. Тернопіль-Харків. 2009. 128 с.
10. Дорошенко Ю., Семенюк Ю. Біологія та екологія з комп'ютером. Київ, 2005. 128 с.
11. Комарова О. Моделювання біологічних процесів у старшій школі засобами комп'ютерних технологій. Біологія і хімія в рідній школі. Київ, 2016. № 6. С. 25.
12. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2003. № 1. С. 35–38.
13. Матяш Н. Вивчення біології людини з використанням комп'ютерних технологій. Тема «Шкіра» (Продовження). Біологія і хімія в школі. Київ, 2007. № 4. С. 14–17.
14. Матяш Н. Вивчення біології людини з використанням комп'ютерних технологій. Тема «Шкіра» (Продовження). Біологія і хімія в школі. Київ, 2007. № 5–6. С. 28–35.
15. Матяш Н. Концептуальні підходи до проектування змісту біологічної освіти в основній школі. Біологія і хімія в школі. Київ, 2009. № 4. С. 13–15, № 5. С. 16–17.
16. Матяш Н. Мета і завдання формування в учнів цілісних знань про людину. Біологія і хімія в школі. Київ, 2009. № 4. С. 13–15, № 5. С. 16–17.
17. Матяш Н. Предметна (біологічна) компетентність: її прояв у результатах загальноосвітньої підготовки учнів основної школи. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. Тернопіль, 2016. № 3.224 с. С. 116–121.
18. Матяш Н. Реалізація змістової лінії «Здоров'я і безпека» у навчанні учнів біології людини. Біологія і хімія в рідній школі. Київ, 2018. № 5. С. 26–28.
19. Матяш Н. Ю. Погляд на проблему комп'ютеризації навчального процесу. Біологія і хімія в школі. 2004. № 4. С. 54–55.
20. Міронець Л. Використання комп'ютерних технологій у шкільному курсі біології. Біологія. Шкільний світ. 2007. № 36. С. 3–5.
21. Міронець Л. П. Біологія та комп'ютер. Методичні рекомендації для вчителів біології. Суми, 2006. 67 с.
22. Міронець Л. П. Створення та використання комп'ютерних презентацій під час навчання біології. Рідна школа. 2008. № 1–2. С. 40–42.
23. Мороз І. В., Степанюк А. В., Гончар О. Д. Загальна методика навчання біології: навчальний посібник / за ред. І. В. Мороза. Київ, 2006. 592 с.
24. Нетрадиційні уроки з біології. 7–12 класи / Упоряд. Томашевська Н. В. Харків, 2008. 256 с.
25. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ, 2017. 206 с.
26. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник. За ред. О. І. Пометун. Київ. 2004. 192 с.
27. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ, 2004. 192 с.
28. Сліпчук І. Дидактичні можливості інформаційних технологій у навчанні біології. Біологія і хімія в школі. 2006. № 5. С. 32–34.
29. Топузов О. М. Проблемна ситуація в теорії проблемного навчання. Шлях освіти. 2007. № 1. С. 12–16.
30. Хаблак З. П. Використання навчальних комп'ютерних програм на уроках біології. Біологія і хімія в рідній школі. Київ, 2014. № 6. С. 33–37.

Інформаційні ресурси

1. Біологія 6–9. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. URL: [https:// mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas](https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas).
2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти: URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
3. Державний стандарт базової і повної середньої освіти // Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти № 1392 від 23.11. 2011 р. із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів за

№ 538 від 07.08.2013 / сайт МОН України.

4. Закон України «Про освіту» //сайт МОН України. 2017 р.
5. Закон України «Про освіту» //сайт МОН України. 2017 р.
6. Ідеї для розвитку критичного мислення на уроках: URL: <https://osvitoria.media/experience/12->
7. Калінін В. О. Формування ключових компетентностей нової української школи https://imso.zipro.net.ua/wp-content/uploads/2017/08/2017_
8. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи [Електронний ресурс] / під заг. ред. О. В.Овчарук. - К.: К. І.С., 2004. - 112 с.: [http://www.undp.org.ua/files/en/33582maket competence eng ost. pdf](http://www.undp.org.ua/files/en/33582maket%20competence%20eng%20ost.pdf). - (Серія «Бібліотека з освітньої політики»).
9. Методичний посібник "Формування ключових компетентностей на уроках біології через використання педагогічних інновацій" <https://naurok.com.ua/metodichniy-posibnik-formuvannya-klyuchovih-kompetentnostey-na-urokah-biologi-cherez-vikoristannya-pedagogichnih-innovaciy-41716.html>
10. Національна бібліотека України ім. В.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Нова Концепція української школи / Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова, І. Коберник, В. Ковтунець та ін // За заг. ред. М. Грищенко. : <http://www.oblosvita.mk.ua/attachments/article/3935/>
12. Нова українська школа /сайт МОН України. 2017.
13. Сайт Академії педагогічних наук України. <http://www.apsu.org.ua/>
14. Сайт Міністерства освіти та науки України. <http://www.mon.gov.ua/>
15. Скороход І. С. Проблеми накопичення твердих побутових відходів в курортно-рекреаційній сфері та шляхи їх вирішення: матеріали доповідей III конференції «Інформаційні технології в управлінні туристичною та курортно-рекреаційною економікою». Бердянськ, 2007. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/skorohod.htm.
16. Цимбалюк О. Точки дотику біології та інформаційних технологій: методичні матеріали. idej-dlya-rozvytku-krytychnogo-myslennya-na-urokah/.
17. Березне, 2018. URL: <https://naurok.com.ua/metodichni-materiali-tochki-dotiku-biologitainformacijnih-tehnologiy-42423.html>
18. Школа безпеки та виживання дітей. URL: kivertsi.com.ua/.../go-shkola-bezpeki-ta-vizhivannyativer-provela-pershi-miski-zmag...
19. Як і коли застосовувати проблемне навчання (Problem-Based Learning). URL: <http://nus.org.ua/view/yak-i-koly-zastosovuvaty-problemne-navchannya>